

[Arne Larsen.]

slaget om ejerlejligheder er noget af det vigtigste, der er sket på boligbyggeriets område i en halv snes år; det vil på kort åremål umuliggøre meget socialt byggeri. Det var jo klart og tydeligt, og det viser, hvad man fra den side venter af forslaget. Ingen bør være i tvivl om, hvilke forventninger landets kapitalstærke private byggeri stiller til lovforslaget om ejerlejligheder, nemlig endnu et boligområde underlagt den private kapitals hårde jerngreb.

Var vi i dag nået dertil, at befolkningens boligforsyning var blevet klart tilfredsstillende, at finansierings- og renteproblemet var løst, at folk i almindelighed kunne få en efter deres økonomi og familiebehov passende bolig, var der vel næppe grund til at have så svære betæneligheder. Men vi er meget langt fra dette mål, og ejerlejlighederne vil yderligere skærpe situationen i ugunstig retning, vil yderligere forøge muligheden for på legal vis at udnytte bolig-nøden, og derfor er vi i mit parti afgjort imod tanken om ejerlejligheder og kan ikke give forslaget nogen anbefaling.

Ved forslaget medvirker man efter vor opfattelse til at gøre forholdene på boligmarkedet endnu vanskeligere for den jævne befolkning, end de er i dag, og det vil jo sige ikke så helt lidt. Værst bliver det for alle unge ægtepar, som vil stifte eget hjem, og for alle med stor forsørgerbyrde. I et samfund, hvor ejerlejligheder bliver en væsentlig bestanddel af den nye boligmasse, vil denne boligmasse blive fordelt efter tegnebogens indhold, fordi enhver lejlighedsejer vil tilstræbe at få den højest mulige pris for sin lejlighed, når den sælges. Velhavere og folk med tegnebogen i orden vil derved altid opnå de bedst beliggende, de bedst udstyrede boliger, medens de unge og de mindre-bemidlede vil blive henvist til den dårligst beliggende, ældre del af boligmassen. Endvidere vil offentlig boliganvisning og huslejekontrol kunne bringes til ophør. Det er så sandt, som det er sagt, at i et sådant samfund, dér tager fanden de bageste.

En anden anke mod ejerlejligheder, som jeg vil fremhæve, er den, at ejerlejligheden kan tjene som værdigrundlag for familien, hvilket vil sige, at lejligheden kan pantsættes. I dag er det en umulighed at sætte kone og børn på gaden, når lejen i øvrigt

betales, fordi en mand går fallit, undlader at betale afdrag på bil, fjernsyn o. s. v. eller på anden måde bringer familien ud i økonomisk ufore. Denne tryghed forsvinder for familien i en ejerlejlighed. Kreditorerne kan nemlig nøjagtig som ved en villa gøre udlæg i ejerlejligheden og i givet fald sælge lejligheden ved tvangsauktion. Ganske vist kan man ikke gøre udlæg i en families nødvendige ejendele såsom seng, bord og stol, men hvad nytter det, når familien er sat på gaden?

Man henviser tit og ofte til, at ejerlejlighedsprincippet er stærkt udbredt i en række andre lande. Interessant er det i den forbindelse at konstatere, at da tanken dukkede op i Sverige, blev den genstand for en meget omhyggelig undersøgelse, hvis resultat blev, at man ikke i Sverige fandt anledning til at gennemføre ejerlejlighedsprincippet, idet man stort set var enig om, at det system, som man i Sverige har med at erhverve sig „bostadsret“, altså ret til en bolig, var det bedste og mest fordelagtige — et system, som ligger nær det, vi praktiserer i vor andelsboligbevægelse og i det sociale byggeri. Forslagsstillerne i Sverige, som også kom fra de borgerlige partier, trak deres forslag tilbage; forslaget herhjemme burde også tages tilbage efter min opfattelse.

Andre steder i udlandet har ejerlejlighedssystemet en vis udbredelse, men det er jo ikke alt fra udlandet, der er lige eftertragtelsesværdigt og noget, vi bør plagiere. Hvorfor har man især i Italien, Frankrig og Schweiz indført ejerlejlighedssystemet? Velsagtens fordi befolkningen i disse lande ikke har haft de samme muligheder for at opbygge en forbrugerkooperation på boligområdet, som vi har haft det i Danmark. Jeg betragter ejerlejlighedsprincippet som et stort tilbageskridt, især fordi vi har set en ganske uhæmmet spekulation i ejerlejligheder i disse lande.

Lejere eller boligtagere, der ønsker at eje egen bolig eller at erhverve sig en boligret, hvilket jo må være det primære, har i dagens Danmark muligheder herfor, især gennem andelsboligbevægelsen og den kooperative boligvirksomhed. Dette har hidtil virket ganske fortræffeligt, men, indrømmer jeg, også virket på en sådan måde, at spekulation i foretagendernes lejligheder var udelukket; det er det, der øjensynlig er en